

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 574.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245217616800.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Denne Kamp, bekiendt under Navn af den *Smalkaldiske Krig*, er vel i sig selv meget ubetydelig, men som det eneste virkelige Forsøg, den stormægtige Keiser *Carl den Femte* gjorde paa at udrydde det »Lutherske Kiætteri,« som han snart i *tredive* Aar havde truet med al Landsens Ulykke, er den dog blevet ligesaa verdenshistorisk som han, og desuden viser den os klart, at det var *Reformationen*, der frelste *Tydskland* fra at blive et ligesaadan stort *Sultanat*, som *Spanien* og *Frankerig*. Saadanne Sultanater var nemlig i Tidens Smag, da Middelalderens kirkelige og klosterlige, ridderlige og borgerlige, *Stalbroderskaber* havde overlevet sig selv og tabt deres Glands, uden at *Folkene* var kommet til Bevidsthed, og i saadanne ledige Timer (aandelige Vacancer) er det, man beundrer Stilemagere i Skolen og Skolemestere paa Thronen, skiøndt deres Klogskab er en Landeplage og deres Heltegierning Aandsfortærelse. Paa Ruinerne af *Italiens Fristæder* var det, 575 *Latin-Skolen* med sit Stilemageri, og paa Ruinerne af det *Franske Ridderskab*, Despotiet med Skoleretten hævede sig, begge Dele efter det *Byzantinske Mønster*, og de vilde aabenbar allevegne ført til den *Byzantinske Grav* i *Tyrkiets Ørk*, dersom ikke ved *Reformationen* nye Kræfter var vaagnede, Plagerne formildede, og Folkene meer eller mindre førte tilbage til *Menneske-Livet* i sig selv og deres *Modersmaal*, saa der af dette Liv kunde udspringe en Oplysning, ei til Dødens men til Livets Tarv og Ære.